

Het Erasmus MC en de doelen van de Verenigde Naties Over duurzaamheid op een innovatieve manier

Het Erasmus MC heeft haar duurzaamheidsdoelen gekoppeld aan die van de Verenigde Naties. Hans-Peter Schilte staat, samen met Lex Burdorf (hoogleraar en afdelingshoofd gezondheidswetenschappen), aan het hoofd van een 12 koppige, breed gedragen Taskforce en is Projectmanager United Nations Sustainable Development Goals. Het Erasmus MC werkt al jaren aan duurzaamheid: op het vlak van mobiliteit, duurzame inzetbaarheid, maar ook door bijvoorbeeld samen met andere UMC's na te denken over een eigen windmolenpark op zee. Ze gebruiken een hypermoderne medicijnrobot, recyclen afval van oude gebouwen en denken na hoe straks om te gaan met de emissievrije zone in Rotterdam.

Doelen Verenigde Naties

De Verenigde Naties heeft 17 doelen op hoofdlijnen geformuleerd die in 2030 behaald moeten zijn. Een van die doelen is bijvoorbeeld Geen honger meer in de wereld. Onder de hoofdoelen zijn 169 subdoelstellingen geformuleerd en die worden weer binnen de aangesloten landen en organisaties zoals het Erasmus MC concreet uitgewerkt. Schilte: "Als organisatie zijn wij aan de slag gegaan met doelen als goede gezondheid voor iedereen, recht op kwalitatief goed onderwijs, gelijkheid voor iedereen en verantwoorde productie en consumptie (circulaire economie). Al die doelen zijn direct gelieerd aan ons werk en onze eigen missie en visie."

Mobiliteit en medewerkers

"Een concrete uitwerking betreft het verlagen van onze CO₂ footprint. Die is door de aard van ons werk nu best hoog. 7,5% Van de CO₂ footprint bestaat uit de mobiliteit van medewerkers, patiënten en bezoekers. De medewerkers komen nu al veel met de fiets. We scoren daar heel goed in. En we blijven inzetten op verbeteringen. Onze belangrijkste drive daarbij is gezondheid, dat zit in onze DNA. Daarnaast geldt dat we midden in het centrum van Rotterdam zijn gevestigd. Dan is het niet handig om met de auto te komen. Het is onmogelijk om voor iedereen parkeerplekken aan te leggen. Daarom betalen medewerkers als zij bij het ziekenhuis willen parkeren. Door zo'n maatregel merk je dat er eerder een andere afweging wordt gemaakt. "

Toekomst mobiliteit

"Over 10 jaar is het gebied waarin het Erasmus MC is gevestigd een emissievrije zone. Om dat te realiseren moet er bij ons nog heel wat gebeuren. Medewerkers komen overdag wel vaak met de fiets maar in de avonduren voelt een auto toch veiliger. Niet iedereen zal tegen die tijd al elektrisch rijden. Dat geldt ook voor bezoekers en patiënten. Daarom denken we nu aan de inzet van elektrische deelauto's voor de zakelijke ritten van medewerkers en aan het inrichten van een hub buiten het centrum waarvandaan elektrische busjes naar het ziekenhuis rijden. Ook in aanbestedingen naar leveranciers nemen we de emissievrije zone nu al mee: Weet dat het er aan komt! De komende jaren wordt er nog enorm veel gebouwd aan het ziekenhuis dus is het belangrijk dat alle leveranciers daarop anticiperen."

"Tegelijk zien we door corona een ontwikkeling dat veel afspraken met patiënten nu via het beeldscherm of telefonisch verlopen. Er werd altijd gezegd dat dat niet mogelijk was maar het blijkt meestal goed te werken. Zelfs patiënten die een slecht nieuwsgesprek hadden waren grotendeels tevreden. Zij vonden het fijner om die thuis in een vertrouwde omgeving te ontvangen dan in het ziekenhuis. Dat biedt perspectieven. Al zou slechts 10% van de bezoeken worden omgezet naar telefonische consulten dan nog scheelt dat enorm veel mobiliteitsbewegingen. Voorop staat de kwaliteit van de zorg, de patiënt beslist, maar er zijn mogelijkheden. En dat geldt ook voor thuiswerken van medewerkers. Als medewerkers 10% thuiswerken, scheelt dat veel files en vertragingen. Voor het Erasmus MC is dat een fors doel, maar volgens mij haalbaar. Als Taskforce

schrijven we zaken niet voor, wel maken we de berekening en leggen die voor. Dit betekent het als je het anders doet. En natuurlijk moet je de kansen grijpen als ze er zijn. Zo waren de fietsen die medewerkers via De Verkeersonderneming konden lenen tijdens coronatijd binnen het uur weg. Dan ervaar je hoe het is om met de e-bike naar het werk te komen en weet je of het iets voor jou is.”

Windmolenpark op zee

Naast mobiliteit zijn er binnen het ziekenhuis ook veel duurzaamheidsprojecten gericht op het verminderen van stroomverbruik, minder afval en het hergebruik van materialen. Schilte: “We maken door de aard van het werk veel gebruik van disposables en veel materialen worden slechts eenmalig gebruikt. We zijn er nu bewust mee bezig hoe we dat tij kunnen keren zodat in 2030 de helft van alle materialen wordt hergebruikt. Dat is voor ons een fikse opgave. Een aantal projecten staat al in de steigers. Ons afvalwater wordt door een eigen installatie (Pharmafilter) dusdanig gezuiverd dat het geloosd mag worden op het riool, dat is voor een ziekenhuis heel bijzonder. Bij onze nieuwbouw worden alle oude materialen gerecycled. Ook willen we over tien jaar volledig gebruikmaken van groene stroom. Gezien de hoeveelheid stroom die we verbruiken (vergelijkbaar met een gemeente als Barendrecht) is dat een megaklus. De operatiekamers worden elk uur 1 à 2 keer geheel van verse lucht voorzien. De apparatuur die we in huis hebben om alle processen goed te laten verlopen is enorm. Daar is een gehele etage voor ingericht. Door al die apparatuur is onze verwarming dan ook geen issue, zoals bij veel bedrijven, maar de koeling. Onze koelinstallatie is dezelfde als die in het Midden Oosten wordt gebruikt, er zijn er twee van op de hele wereld! Met één windmolen zijn we er dan ook niet. We onderzoeken samen met andere UMC's de mogelijkheid een eigen windmolenpark op zee te plaatsen zodat we voldoende groene stroom geleverd krijgen. Dat zou onze CO₂ footprint echt omlaag brengen.”

Medicijnenrobot tegen afval

“Er loopt een experiment met speciale plaszakken op de afdeling radiologie. De contrastvloeistof die wordt ingespoten bij een behandeling plas je uit maar deze is niet afbreekbaar. En dus komt het in het riool. Door de plaszakken wordt de urine opgevangen, omgezet in een gel waarna het bij het huisvuil kan. Daarna wordt het verbrand en is het minder schadelijk dan lozing in het riool,” zegt Schilte enthousiast. Medicijnen worden nu gerecycled met behulp van een robot. Alle medicijnen worden op persoonsniveau door de robot verpakt. Wanneer er medicijnen over zijn, moesten ze vroeger worden vernietigd, dat waren enorme aantallen. Doordat de robot ze inpakt, kunnen ze voor 75% worden hergebruikt. Zo proberen we verspilling op verschillende fronten tegen te gaan. Daarnaast zijn we bezig met projecten op het gebied van bewustwording bijvoorbeeld door voeding voor medewerkers en patiënten anders aan te bieden.”

Europese treinlijnenoverzicht

“Sommige projecten worden door medewerkers zelf aangedragen. Er is een treinenoverzicht van Europa gemaakt. Voor corona vlogen we met zijn allen per jaar een paar keer de wereld rond. We vragen ons nu af wat goed bereikbaar is met de trein vanaf Rotterdam. Hoe lang doe je erover? Wat is de CO₂-uitstoot van de reis en hoe vaak moet je overstappen? Dan zie je dat Kopenhagen per trein heel ingewikkeld is maar een heleboel andere steden in Europa zijn per trein heel goed te doen. Vergeet niet dat je per trein ook vaak direct in het centrum van een stad uitstapt.”

Week van de Duurzaamheid

Van 5 tot 9 oktober is het de Week van de Duurzaamheid. Schilte: “Veel zaken die we als ziekenhuis doen op het gebied van duurzaamheid zijn nauwelijks bekend bij de medewerkers, daarom is er tijdens die week een heel programma om dat inzichtelijk te maken. Er zijn rondleidingen in het sloo gebied en in de nieuwbouw (in kleine groepjes en op afstand), er wordt door wethouder Bokhove een presentatie gegeven over mobiliteit en we organiseren een prijsvraag over het meest duurzame idee. Het is een maar week, we hadden er wel drie kunnen vullen.”

Hoe reis je zelf?

“Toen de Maastunnel dicht ging, was de avondspits een ramp. Daardoor ben ik overstag gegaan om de auto te laten staan en met het ov te gaan. Een eyeopener want de trein is veel sneller, zelfs nu de tunnel open is. Toen ik vanaf juni weer wat meer naar het werk ging, ben ik overgestapt op een e-bike. En dat bevalt fantastisch. Ik ben fitter en je ziet veel meer onderweg. Dat is leuk. Je hebt soms een crisis nodig om nieuwe stappen te zetten. Dan word je gedwongen om zaken anders te doen en te ondervinden hoe dat bevalt. Daarom zijn pilots zo belangrijk.”